

ANGREB AF SKAdegørere i Korn og RAJGRÆS i REGISTRERINGSNETTET i UGE 22

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Gulrusten breder sig fortsat meget i mange hvede- og triticalesorter. Effekten af en gulrustbehandling holder sig ved højt smittetryk maks. 14 dage. Vær opmærksom på brunrust i rug. Der er begyndende bygrust i flere vårbygsorter.

8. registrering af angreb af svampesygdomme i vintersæd er foretaget.

Indtil vækststadium 32 (2 knæ udviklet) bedømmes sygdomsangrebene på hele planten. Fra og med vækststadium 32 bedømmes kun på de 3 øverste fuldt udviklede blade. De vejledende bekæmpelsestærskler følger også denne bedømmelsesmetode.

VINTERHVEDE

Hvedens vækst er nu ikke længere så fremskreden i forhold til normalen. Se det gennemsnitlige vækststadium i hvede i registreringsnettet i de senere år i tabel 1.

Tabel 1. Vækststadier i vinterhvede i år sammenholdt med tidligere år.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
18	28	29	30	25	31	31	30	31	30	32
19	30	31	31	28	32	32	31	32	31	33
20	30	33	33	30	35	33	34	34	32	36
21	34	37	35	33	37	35	38	38	40	40
22	36	45	44	37	46	38	48	47	53	47
23	41	56	50	45	55	41	62	58	66	
24	51	65	58	55	65	51	68	64	71	

Gulrust: angrebene har igen bredt sig en del i den forløbne uge, og i mange marker ses kraftige angreb. Der er i registreringsnettet denne uge udløst bekæmpelse i ca. 70 procent af markerne med Benchmark og ca. 40 procent af markerne med Kalmar, Sheriff og Zyatt. I Elixer er udløst bekæmpelse i ca. 20 procent af markerne (1-75 procent angrebne planter) og i KWS Lili (0,01-75 procent angrebne planter) i ca. 15 procent af markerne.

I Torp er udløst bekæmpelse i 7 procent af markerne (0,1-30 procent angrebne planter).

I Informer og Graham findes ingen eller næsten ingen gulrust. I Informer er kun fundet to tilfælde af angreb (1 procent angrebne planter ved Snogbæk ved Sønderborg denne uge og 5 procent ved Søndersø på Fyn i sidste uge) og i Graham kun to tilfælde af svage angreb (0,01 og 1 procent angrebne planter).

Udbredelsen af gulrust varierer fra landsdel til landsdel, og i de værst ramte områder især kystnære områder ses større eller mindre gule områder i en del hvedemarker. Hver dag meldes om nye angreb, og nu findes der også flere tilfælde i Nord- og Vestjylland, hvor der hidtil har været færrest angreb.

Vær også opmærksom på evt. gulrustangreb i vårhvede især i efterårssåede marker.

Brunrust: Der er registreret svage angreb af brunrust i 2 marker med KWS Lili hhv. Torp (0,01-0,1 procent angrebne planter) i registreringsnettet. Fra praksis er modtaget enkelte meldinger om mere udbredte angreb på de nedre blade.

Meldug: angrebene er overvejende svage. Meldug anbefales kun bekæmpet til omkring vækststadium 40 og er derfor nu ikke længere aktuel i de fleste marker.

Septoria: fra vækststadium 32 optælles antal dage med nedbør med henblik på bekæmpelse af Septoria. 10 dage efter sprøjtning optæles antal dage med nedbør igen. I modtagelige sorter udløser 4 dage med nedbør (over 1 mm) en Septoriabekæmpelse. I mindre modtagelige sorter (Sheriff, Informer) udløser 5 dage med nedbør optalt fra vækststadium 37 (fanebladet synligt) en bekæmpelse. I alle sorter udløses også en bekæmpelse, hvis mere end 10 procent af planterne har angreb på 3. øverste blad i vækststadium 45-59. I CropManager.dk kan man også følge risikoperioder for Septoria. Her vises på markniveau antal sammen-hængende timer med bladfugt (over 85 procent relativ fugtighed eller over 0,2 mm nedbør pr. time). Læs nærmere om [Nyt beslutningsstøtteværktøj til Septoriabekæmpelse](#).

Der er udløst Septoriabekæmpelse i mange marker. Angrebene bliver synlige ca. 3 uger efter smitte. Mange steder var der bl.a gode forhold for angreb af Septoria omkring Bededag den 17. maj. Disse angreb vil vise sig lige før pinse. Mindst Septoria er fundet i Informer og Elixer.

Bekæmpelse: Gulrust og/eller Septoria har udløst bekæmpelse i mange marker. Fra vækststadium 37-39 er anbefalet SDHI-holdige løsninger. I marker uden problemer med gulrust anbefales 0,45-0,75 l Viverda + 0,5-0,75 l Ultimate S, 0,45-0,75 l Bell, 0,3-0,5 l Bell + 0,15-0,2 l Comet Pro eller 0,4-0,5 l Propulse + 0,25 l Orius, hvor de førstnævnte tre løsninger har bedst effekt mod rust. De højeste doser anbefales kun ved et usæd-vanligt højt smittetryk af Septoria.

I marker med meget gulrust på sprøjtetidspunktet er det anbefalet at øge dosis. Hvis der er

planlagt omkring 0,6 l Viverda/Bell (begge midler har 5 stjerner mod gulrust i effektskema) mod Septoria vil det også have god effekt mod gulrust, men ved "katastrofesprøjtninger" kan dosis øges til 0,7 l eller der kan i stedet tilsættes 0,2 l Orius (4,5 stjerner i effektskema mod gulrust). Hvis der i stedet er planlagt omkring 0,4-0,5 l Propulse (3 stjerner) blandet med et rustmiddel, anbefales tilsætning af 0,5 l Orius, hvis der er udbredte rustangreb på sprøjtetidspunktet. Bruges der Prosaro, kan dette også tilsættes med 0,5 l. Ved tilsætning af Orius hhv. Prosaro kan dosis af Propulse reduceres lidt. Løsninger med Viverda og Bell foretrækkes i rustmodtagelige sorter fremfor løsninger med Propulse pga en bedre rusteffekt. Vær opmærksom på at anvende Comet Pro i stedet for Orius mod gulrust, hvor der kan blive problemer med at overholde triazolregnskabet.

I områder og sorter med et højt smittetryk af gulrust er det vigtigt ikke at have mere end 14 dage mellem behandlingerne, dette gælder især hvor alle blade ikke var fuldt udviklet ved sidste sprøjtning. I flere marker kan der således nu være behov for gentagen behandling mod gulrust. Septoria kan også have udløst fornyet sprøjtning. Hvis der er anvendt SDHI-midler én gang, anbefales nu triazoler. Kun ved et usædvanligt højt smittetryk af Septoria anbefales to behandlinger med SDHI-holdige løsninger. Der anbefales mod Septoria 40-50 procent dosis af triazoler afhængig af sort og smittetryk, dvs. 0,4-0,5 l/ha Prosaro/Proline Xpert eller 0,35-0,4 l Armure. Der tilsættes efter behov Orius eller Comet Pro mod gulrust, hvor der tilsættes mest til Proline Xpert, der har svagest effekt mod gulrust.

I marker, hvor der er udløst bekæmpelse, og som pt. kun er i vækststadium 45-51 (begyndende skridning), kan der blive behov for endnu en sprøjtning med Prosaro/Proline Xpert/Armure (sprøjtefrister er st. 69) tilsat rustmiddel efter behov.

I områder og sorter uden rust eller med kun lidt rust (Informer, Graham, Ohio, Torp) og med begrænsede nedbørsmængder kan holdes 3 uger mellem behandlingerne.

Vær meget opmærksom på triazolreglerne. Tilsætning af Orius tæller meget i regnskabet. Orius-etiketten er lidt uklar, men Orius må anvendes flere gange i split i korn om foråret.

Det gennemsnitlige vækststadium er 47 (fanebladets bladskede åbner sig), mens de længst udviklede marker er halvt gennemskredne.

Billede 1. Gule nekroser på bladene i hvedesorten Ohio fotograferet 27. maj 2019. Årsagen skyldes ikke svampesygdomme, men antages at være en sortsspecifik reaktion.

VINTERBYG

Bygrust er fortsat mest udbredt, og relativ kraftige angreb er fundet i mange marker. Mest er fortsat fundet i KWS Kosmos, SY Galileo og KWS Meridian, og mindst er fundet i Frigg.

Bygrust bekæmpes i modtagelige sorter i vækststadiet 31-65 (1 knæ udviklet til under blomstring) ved over 10 procent angrebne planter.

Skoldplet er næstmest udbredt, og mest ses fortsat i Frigg.

Til svampebekæmpelse omkring skridning kan f.eks. anvendes 0,3-0,4 l Propulse + 0,25 l Orius/Comet Pro. Ved kraftige angreb af bygrust hæves dosis af Orius/Comet Pro. Vær opmærksom på midlernes sprøjtefrist, som i vinterbyg er vækststadium 59 (Comet Pro), vækststadium 61 (Propulse) og vækststadium 69 (Orius). Ved en evt. sen supplerende bekæmpelse, som udelukkende er rettet mod bygrust, kan anvendes ren Orius.

Det gennemsnitlige vækststadium er 68 (tæt på afblomstring), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 71 (indholdet af kernen vandagtigt, de første kerner har nået halv størrelse). Evt. svampebekæmpelse skal derfor nu afsluttes. Registreringen i den kommende uge er sidste registrering i vinterbyg i år.

TRITICALE

Der er fortsat meget gulrust, og der er udløst gulrustbekæmpelse i ca. 65 procent af observationerne. Mest er fundet i Neogen og Tavoris og mindst i Breat.

Brunrust er fundet i 15 procent af observationerne (0,01-20 procent angrebne planter).

Der er også meget meldug i flere marker og mest er fundet i Cappricia og Tavoris. Der er udløst meldugbekæmpelse i ca. 40 procent af de ubehandlede marker. Meldug bekæmpes i modtagelige sorter indtil omkring vækststadium 65 (under blomstring) ved over 75 procent angrebne planter.

Til bekæmpelse af gulrust kan f.eks. anvendes 0,3 l Orius, hvor dosis øges ved udbredte angreb i marken. Orius har også effekt på meldug. Svampebekæmpelse i tritcale er aktuel til omkring blomstring.

Vær meget opmærksom på triazolreglerne. Anvendes der kun Orius til svampebekæmpelse, kan der samlet anvendes op til 1,25 l Orius pr. vækstsæson. Comet Pro tæller ikke med i triazolregnskabet og kan også anvendes til rustbekæmpelse, men ikke til meldugbekæmpelse.

Effekten af en behandling holder sig ved højt smittetryk maks. 2 uger.

Det gennemsnitlige vækststadium er 55 (under skridning).

RUG

Rugen er nu så fremskreden i udviklingen, at der kun skal holdes øje med evt. brunrust. Brunrust har igen bredt sig i den forløbne uge og er fundet i godt 50 procent af observationerne (0,01-100 procent angrebne planter).

Fra vækststadium 32 bedømmes kun på de 3 øverste fuldt udviklede blade, så brunrust på blad 4 og 5 medtælles ikke.

Brunrust bekæmpes i modtagelige sorter ved over 10 procent angrebne planter i vækststadium 32-69 (2 knæ udviklet til afsluttet blomstring).

Der er udløst bekæmpelse i knap 30 procent af observationerne. Der er ingen tydelige sortsforskelle.

Brunrust udvikler sig om foråret langsommere end gulrust og bygrust, da brunrust trives bedst ved lidt højere temperaturer.

Til bekæmpelse omkring skridning har Prosaro klaret sig godt. Der kan ved svage rustangreb anvendes omkring 0,35 l.

Det gennemsnitlige vækststadium er 61 (begyndende blomstring).

Se data på nedenstående links:

- [Vinterhvede](#)
- [Vinterbyg](#)
- [Triticale](#)
- [Rug](#)

VÅRBYG

3. registrering er foretaget.

Der er begyndende angreb af bygrust, bygbladplet og skoldplet.

Der er udløst bekæmpelse af bygrust i ca. 5 procent af observationerne og i flere sorter. Bygrust bekæmpes i modtagelige sorter i vækststadium 30-65 (begyndende strækning til blomstring halvvejs) ved over 10 procent angrebne planter.

Der er udløst bekæmpelse af bygbladplet i enkelt mark med RGT Planet med 30 procent angrebne planter. Bygbladplet bekæmpes i modtagelige sorter i vækststadium 30-31 (begyndende strækning til 1 knæ udviklet) ved over 50 procent angrebne planter og i vækststadium 32-60 (2 knæ udviklet til fuld gennemskridning) ved over 25 procent angrebne planter. I den meget modtagelige sort Laurikka bekæmpes dog ved over 10 procent angrebne

planter.

Skoldplet bekæmpes i modtagelige sorter fra vækststadium 31 (1 knæ udviklet) ved over 10 procent angrebne planter og mindst 5 dage med nedbør optalt fra vækststadium 31. På en enkelt lokalitet er fundet meget skoldplet (70 procent angrebne planter).

Vær især opmærksom på evt. angreb af bygbladplet og skoldplet i vårbyg med forfrugt byg og samtidig reduceret jordbearbejdning. Fra praksis er meldt om et enkelt tilfælde af meget bygbladplet (ca. 25 procent angrebne planter) under disse forhold.

Til tidlig svampebekæmpelse kan f.eks. anvendes omkring 0,25 l/ha Prosaro eller 0,25 l Proline Xpert, hvor Prosaro har bedst effekt mod bygrust, mens Proline Xpert har lidt bedre effekt mod skoldplet og bygbladplet.

Der er foretaget enkelte registreringer af skadedyrsangreb. Angrebene af kornbladbillens larver er pt. overvejende svage trods massiv æglægning mange steder tidligere. Nedbør kan have afvasket æggene. Der er pt. kun få bladlus.

Det gennemsnitlige vækststadium er 31 (1 knæ udviklet), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 37 (fanebladet synligt).

HAVRE

2. registrering er foretaget.

Der er ikke fundet angreb af meldug eller kun få tilfælde af svage angreb (op til 5 procent angrebne planter).

Der er foretaget enkelte registreringer af skadedyrsangreb. Angrebene af kornbladbillens larver er pt. overvejende svage trods massiv æglægning mange steder tidligere. Nedbør kan have afvasket æggene. Der er pt. kun få bladlus.

Det gennemsnitlige vækststadium er 32 (2 knæ udviklet).

I havre foretages kun et begrænset antal registreringer.

Se data på nedenstående link:

- [Vårbyg](#)
- [Havre](#)

BYGFLUER I VÅRHVEDE OG VÅRBYG

4. registrering af bygfluer på gule limplader og i fangbakker er foretaget. Der registreres to gange om ugen.

I vårhvede er der de seneste dage fundet bygfluer på 9 af 12 lokaliteter. Der er i gennemsnit fundet 8 bygfluer pr. limplade. I sidste uge blev der fundet 32 bygfluer pr. limplade. Igen er der

fundet flest bygfluer ved Høegholm, Syddjurs (36 bygfluer pr. limplade i denne uge). I fangbakkerne er der fundet bygfluer på 7 af lokaliteterne, hvor der i gennemsnit er ca. 3 bygfluer pr. fangbakke. Samme gennemsnit blev fundet i sidste uge.

I vårbyg er der fundet bygfluer på limpladerne på 12 af 20 lokaliteter. Der er i gennemsnit fundet 2 bygfluer pr. limplade. I sidste uge blev der fundet i gennemsnit 1 bygflue pr. limplade. I fangbakkerne er der fundet bygfluer på 9 af lokaliteterne, hvor der i gennemsnit er 3 bygfluer pr. fangbakke ligesom i ugen før. Flest bygfluer er igen fundet ved Gelsted på Fyn, hvor der er fundet op til 21 og 22 bygfluer henholdsvis pr. limplade og pr. fangbakke.

Da der i 2018 var udbredte angreb af bygfluens larve i vårhvede, anbefales bekæmpelse nu i vårhvede med 0,15 kg/ha Karate. Midlet har en mindre anvendelse til brug i vårhvede og vårbyg og må anvendes op til 3 gange. Der skal være mindst 2 uger mellem behandlingerne. Gentagen bekæmpelse anbefales efter 14 dage. Sentsåede marker skades mest, men bekæmpelse anbefales i alle forårssåede vårhvedemarkers på nuværende tidspunkt.

Efterårssåede vårhvedemarkers kan også angribes, men skadevirkningen er mindre grundet et mere fremskredent udviklingstrin. Er udviklingstrinet som for vinterhvede på nuværende tidspunkt, anbefales bekæmpelse ikke.

I vårbyg er der ingen erfaringer med bekæmpelsesbehov. I de seneste år har der ikke været angreb i vårbyg, men vårbyg er modtagelig for angreb. Observeres der mange bygfluer i vårbygsmarker, anbefales også bekæmpelse i disse marker. Der kan ikke angives et konkret antal bygfluer, der udløser en bekæmpelse.

I marken med flest bygfluer i vårbyg er anbefalet bekæmpelse, og der etableres et sprøjtevindue for at se effekten.

Billede 2. Bygflueæg på vårhvede fotograferet 27. maj 2019 af Susanne Sindberg, TystofteFonden.

HVEDEGALMYG

5. registrering er foretaget.

Forekomsten af hvedegalmyg følges via feromonfælder i ca. 65 vinterhvedemarker i planteavlskonsulenter-nes registreringsnet. Feromonfælderne bliver sat op i markerne senest i vækststadium 37 (fanebladet syn-ligt) og aflæses to gange om ugen. Når fælderne sættes op, noteres et 0, så det efterfølgende kan vurderes, over hvor mange dage evt. hvedegalmyg er fanget.

Der er pt. stadig kun fanget få hvedegalmyg og ingen steder i nærheden af bekæmpelsestærsklen.

Fra England angives en bekæmpelsestærskel på 120 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag, såfremt hveden samtidig er modtagelig, dvs. er i vækststadium 43-61 (svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring). Ved fangst af over 30 hvedegalmyg pr. dag er der også en risiko, men det er usikkert, om bekæmpelse er rentabel. Tidlige angreb er mest tabsvoldende.

Af de pt. dyrkede sorter er kun Sheriff og Kalmar resistente mod den orange-gule hvedegalmyg, og bekæmpelse er ikke aktuel i disse sorter. Følgende nye sorter er også resistente: LG Skyscraper, KWS Firefly og RGT Universe.

Galmyggene har de bedste betingelser for at komme op ad jorden, hvis jorden er fugtig op til skridningen. De har de bedste betingelser for æglægning i hveden, hvis det er vindstille og lunt vejr ("grill-vejr") omkring skridning. Aktiviteten er størst om aftenen, hvor lysstyrken falder.

Se data på nedenstående links:

- [Bygfluer, vårbyg](#)
- [Bygfluer, vårhvede](#)
- [Hvedegalmyg](#)

ALM. RAJGRÆS

7. registrering af svampeangreb er foretaget.

Der er meget kronrust. Angreb er fundet i ca. 90 procent af de ubehandlede marker, og der er denne uge udløst bekæmpelse i 70 procent af de ubehandlede marker.

Kronrust anbefales bekæmpet ved 0,1 procent dækning (få pustler pr. plante) til vækststadium 69 (afsluttet blomstring). Fra omkring begyndende skridning anbefales omkring 0,45 l Bell, 0,3 Bell + 0,15 l Comet Pro eller 0,45 l Viverda + 0,5 l Ultimate S til bekæmpelse af kronrust. Øg dosis ved kraftigere angreb.

Det gennemsnitlige vækststadium er 53 (under skridning), mens de længst udviklede marker er gennemskredne.

Se data på nedenstående link:

- [Alm. rajgræs](#)

Kontakt din lokale rådgivningsvirksomhed, hvis du vil vide mere om dette emne.

© 2021 - SEGES Projektsitet